

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 286

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, ponedeljek 16. decembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelemap v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POSTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.406

Cena
din 1—

Boji prenešeni v Libijo

Zaradi velikih peščenih viharjev so vojne operacije na egiptsko-libijskem bojišču otežene — Italijani pravijo, da se bijejo boji za Capuzzo, Sollum in Bardio — Prihod italijanskih rezerv V Afriko pridejo baje tudi Nemci

BITKE PRENEŠENE V LIBIJO

KAHIRA, 16. dec. CBS. Zaradi velikih razdalj ni točnih poročil s fronte, vendar pa je sedaj gotovo, da so angleške čete že prekoračile libijsko mejo. Pri napredovanju jih moti peščen vihar.

OFENZIVA SE NADALJUJE

KAHIRA, 16. dec. Ass. Press. Angleška ofenziva v Zahodni puščavi se nadaljuje kljub neugodnemu vremenu, ki povzroča velike puščavske viharje. Italijanske čete so razen na enem samem mestu že popolnoma vržene z egiptskega ozemlja. Povsod drugod se bijejo boji že na ozemlju italijanske Libije. Število doslej uradno javljenih ujetnikov je presešlo znatno 30.000 mož, izredno velik pa je vojni plen, ker so Italijani pustili na bojišču vse svoje ogromne zaloge municije, bencina, živila in orožja, kar vse je

bilo namenjeno za oteživo, ki so jo Italijani pripravljali proti Egiptu. Z angleškim uspehom je uničeno večmesečno italijansko delo za to ofenzivo, na katero sedaj ne morejo več misliti, vsaj dokler se na njo znova ne pripravijo, kar pa bi bilo zopet mogoče samo v primeru, ako se angleška ofenziva ustavi na sedanji črti. Toda vse kaže, da se bo nadaljevala na ozemlju Libije.

SRDITE LETALSKÉ AKCIJE

LONDON, 16. dec. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala bombardirala vsa letališča in zasilna pristajališča na frontnem odseku zahodne puščave in nadalje libijsko oporišče v Bardiji. Sestreljenih je bilo 26 italijanskih letal in 3 britanska. Nad Bardijo se je vnela bitka med angleškimi bombniki in 50 italijanskimi lovci.

POTOPLJENA PODMORNICA

LONDON, 16. dec. Reuter. Admiraliteta javlja: Neki britanski rušilec je v vodah Sidi el Barranijem in Bardijo v Libiji potopil italijansko podmornico »Naide«, ki je poizkušala napasti angleške vojne ladje, ki so bombardirale italijanske pozicije na kopnem.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 16. dec. CBS. Italijansko poročilo potrjuje, da se bijejo velike bitke v puščavskem odseku pri Sollumu, trdnjavi Capuzzi in Bardiji, ob egiptsko-libijski meji. Poročilo pravi, da so italijanske čete izpraznile Sidi el Barrani ter da se pritisk britanskih čet ni zmanjšal, navzlic protinapadom italijanskih čet. Italijanske podmornice, ki krožijo ob obali, so potopile 9.110 tonsko angleško križarko tipa »Southampton«, ki je ena izmed največjih

in najmodernejših križark v angleški mornarici. Na njej je bilo okoli 800 častnikov in mož. Na albanski fronti pa so bili sovražni napadi odbiti z velikimi izgubami za sovražnika.

ITALIJANSKE REZERVE

RIM, 16. dec. CBS. Objavljeno je bilo, da so poslane rezerve italijanske vojske iz zaledja na pomoč na egiptsko mejo. Splošno mnenje v Rimu je, da od izhoda sedanjih bitk zavisi usoda italijanske severne Afrike.

NEMŠKA POMOČ?

BERLIN, 16. dec. United Press. V Berlinu se govori, da bo Nemčija intervenirala ter prišla Italiji na pomoč v severni Afriki vendar pa se uradno zatrjuje, da so angleški uspehi v puščavi nepomembni. V tem smislu je izšel tudi v »Völkischer Beobachterju« članek na prvi strani.

Podrobnosti iz angleške ofenzive

Zanimivo poročilo časniškega poročevalca o angleškem napadu na Sidi el Barrani in Nibe-iwo — Izjava italijanskega častnika o angleškem napadu na Nibe-iwo

KAHIRA, 16. dec. Reuter. Dopisnik Gordon Young, ki se mudi v Zahodni puščavi, javlja, da je Sidi el Barrani popolno razdejano. Angleška mornarica je uničila večino hiš z svojimi težkimi granatami. Vojaki, ki so zasedli Sidi el Barrani, so mu pripovedovali, da sta tik pred padcem mesta padli dve taborišči v Tumi, na pol poti med Nibe-iwo in Barranijem ter taborišče v Habsu. Nibe-iwo je padla v zgodnjih jutrnjih urah, ker je bila italijanska posadka presenečena. Ta tri taborišča so bila velika ter so imeli ogromne zaloge municije in različnega vojnega materiala. Bitka pa se je razvila le pri Tumi, kjer so Italijani izvedli protinapad. Angleži so jih napadli s tanki ter uničili 12 italijanskih tankov, zgubili so pa sami le enega. V tem so priše na kamionih škotske gorske čete z midlanskim polkom ter napadle Sidi el Barrani s tanki in pehoto za njimi od juga in zahoda, ostali oddelki pa od vzhoda. Te čete so prišle pod močan ogenj iz italijanskih utrd. Angleške čete so izstopile iz avtomobilov ter napadle

na nož. Med tem je nastal strašen peščen vihar, v katerega zavešju so se približale utrdam. 25 angleških moznarjev je naredko pot pehoti skozi utrjeno črto, škotske čete so prve zasedle poveljniško mesto v Barraniju, od tam pa so po 4 urah bitke zasedle celo mesto.

Okoli 3 do 4 tisoč ujetnikov je prišlo v angleške roke ter okoli 800 članov fašističnega polka. Italijanski general Gallina, ki je bil skupaj z dvema drugima generaloma ujet, je zaprosil, da lahko govori zadnjič svojim četam. Dobil je dovoljenje in se zahvalil svojim vojakom za hrabro držanje. Šele drugo jutro je bil zajet zadnji »žep« v okolici Barranija. Italijanska premoč v številu čet je bila 4 proti 1.

Še dramatičnejše je potekla zasedba trdnjave Nibe-iwo, kjer je general Maletti organiziral oporišče za napad na Egipt. General in njegovi častniki so se pripravljali k zajtrku, ko so zaslišali v bližini angleške motorje. V nekaj minutah je tucač angleških tankov napadel središče ta-

borišča. Italijanski častniki niso imeli niti časa, da bi zasedli tanke. Kmalu nato je indijska pehota poskakala z avtomobilov in napadla taborišče. General Maletti je dobil strel iz puške v pljuča ter je umrl medtem, ko so ga nosili v njegov šotor, drugi častniki pa so uvideli, da je odpor brezpomemben ter so se vdali. Ušlo jih je le peščica. Ujetnike je prevzela indijska pehota, tanki pa so nadaljevali z ofenzivo.

KAHIRA, 16. dec. Dopisnik agencije Associated Press Edward Kennedy javlja iz Nibe-iwe v Zahodni puščavi, da je govoril z nekim italijanskim častnikom, ki je bil ujet prvega dne ofenzive. Dejal mu je, da je bitka okoli Nibe-iwe trajala eno uro, da pa je bila dogodek, ki je po njegovem mnenju bil najbolj podoben peklu. Dejal je, da še nikoli ni videl tako močnega topovskega streljanja, ki je bilo tako intenzivno, da posadke italijanskih tankov niso mogle priti niti iz šatorov do tankov, ki so stali le nekaj metrov vstran.

Vojna zveza Argentine in Urugvaja

MADRID, 16. dec. ZPV. Med Argentino in Urugvajem je bila sklenjena vojaška zveza, ki vsebuje sledeče točke: 1. Obramba področja ustja veletoka Rio de la Plata bo poverjena skupno argentinskim in urugvajskim kopnenim vojnim enotam. 2. V primeru tujega napada bosta Argentina in Urugvaj uporabljala skupno svoje pomorske in letalske baze. 3. Obe državi bosta sklenili po Novem letu novo trgovinsko pogodbo. 4. Razmejitve na otokih v ustju Rio de la Plata bo izvedena takoj in na podlagi medsebojnih pogajanj. 5. Obe državi bosta na panameriških konferencah nastopali skupno.

DONOWAN V LIZBONI

LIZBONA, 16. sept. DNB. Z letalom je prispel sem ameriški polkovnik Donovan, ki je prispel v Evropo v posebni misiji. Spremlja ga diplomatski kurir. Sprejeli in pozdravili so ga zastopniki ameriškega in angleškega poslanstva v Lizboni. Donovan ni hotel dati nobene izjave o svoji misiji, dejal je le, da bo v kratkem odpotoval v London. Z istim letalom je prispelo tudi več ameriških častnikov, ki potujejo v Anglijo. Z naslednjim letalom je pa priletel v Lizbono ravnatelj angleške cenzure na Bermudih s skupino ameriških častnikov, ki so tudi namenjeni v London.

GENERAL RISO UBIT

BUENOS AIRES, 16. dec. DNB. Pri volitvah novega guvernerja v Santa Fe je prišlo do težjega incidenta. Upokojeni general Riso je došel v mesto Bela Vista k glasovanju. Zaradi napačnih dokumentov je prišel v spor s policijskim stražnikom. V sporu sta obe strani začeli streljati, general Riso je bil ubit. Incident je sprožil v javnosti veliko razburjenje, ker je tisk vodil že dalje časa kampanjo proti izidom volitev v drugih pokrajinah.

SOVJETSKA MORNARICA

MOSKVA, 16. decembra. Ljudski komisar za mornarico, admiral Kuznetsov, je dejal, da je zelo zadovoljen s stanjem vojne mornarice in vzgojo nje moštva. Posebno veliki uspehi so doseženi v streljanju z ladijskimi topovi. Ljudstvo je zbralo mnogo darov v denarju in dragocenostih, iz katerih je bilo mogoče zgraditi več torpedovk.

»STORNEST« KLIČE NA POMOČ

NEW YORK, 16. dec. CBS. Britanska ladja »Stornest« (4265 ton) je poklicala s sredine Atlantika na pomoč.

Skrivnostni dogodki v Franciji

Ministrski podpredsednik in zunanji minister odstavljen ter aretiran — Njegov naslednik Flandin — Sprememba ni notranepolitičnega značaja — Pétain ustanavlja neke vrste parlament

ZENEVA, 16. dec. ZPV. Po poročilih iz Vichya maršal Pétain ni samo odstavil dosedanjega ministrskega podpred

P. E. FLANDIN

sednika in zunanjega ministra Laval, ampak je bil ta tudi prijet in zaprt. V zvezi s tem so bile izvršene tudi razne

druge spremembe v francoski vladi in organizaciji. Mesto ministrskega podpredsednika je bilo sploh ukinjeno, za Lavalovega naslednika na mestu zunanjega ministra je bil pa imenovan Flandin. Prosvetni minister Riport je odstavljen in mu je postal naslednik Chevalier. Odstranjeni so bili tudi nekateri funkcionarji raznih uradnih ustanov, med drugimi še radiofonske obveščevalne službe Benefoy in je prevzel to funkcijo uradnik Jean Masson. Za časa izvedbe teh sprememb so bile vse telefonske zveze iz Vichya prekinjene. Kot vzrok za te ukrepe je bilo navedeno nesoglasje, ki je nastalo med Pétainom in Lavalom v vprašanih notranje politike, iz dobro poučenega vira je pa bilo mogoče izvedeti, da gre za zunanjepolitične koncepcije. Ena raznih verzij pravi, da je Laval naskrivaj paktiral z Italijo in da je bil odstranjen na nemško zahtevo. Pravega ozadja pa še ni

mogoče razjasniti in bo treba še počakati na nove informacije.

BERN, 16. dec. CBS. Francoski politiki so se včeraj z veliko skrbjo trudili, da bi čim bolj konsolidirali pozicije nove vlade, v kateri ni Laval, kajti pojavljajo se skrbi, da misli Nemčija okupirati vso Francijo. Z odstranitvijo Laval je ta možnost začasno odstranjena.

VICHY, 16. dec. United Press. Pétain je včeraj objavil, da misli dati Franciji neke vrste »konzultativni nacionalni parlament«, ki naj v neki meri obnovi parlamentarni režim v avtoritativni Franciji. Ta parlament bo tudi nosil del odgovornosti.

SIAMSKE BOMBE ZA INDOKINO

HANOI, 16. dec. Reuter. Po dveh mirnih dnevih so siamska letala vrgla 30 bomb na indokitajski mesti Savanakh in Vientane.

Razvoj bojev v Albaniji

Niti Italijani niti Grki ne poročajo o večjih uspehih — Grki poročajo samo da so zavzeli važne vrhove gorovij, Italijani pa, da so odbili vse grške napade — Trenutni položaj

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 16. dec. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo z grške fronte: Na grškem bojišču so bili sovražni napadi na več odsekih odbiti z našimi protinapadi, v katerih je sovražnik pretrpel hude izgube. Naše letalstvo je neprestano bombardiralo grške čete, kolone za prekrbovanje in motorizirane oddelke. Naša letala so neprestano bombardirala križišča potov in s strojnimi streljali na sovražnika. Drugi oddelki so zadeli via-dukta na progi Solun—Atene.

LETALSKI NAPAD NA NAPOLI

RIM, 16. dec. Stefani. Italijansko vr-

hovno poveljstvo javlja: V soboto ponoči so angleška letala izvršila tri napade na Napoli ter zadela v pristanišču lažjo vojno ladjo ter ubila ali ranila 50 mornarjev. Neka italijanska podmornica je ob egiptski obali torpedirala in potopila neko britansko križarko tipa »Southampton«, ki ima 9100 ton.

GRSKA POROČILA

ATENE, 16. dec. Reuter. Grško vrhovno poveljstvo javlja, da je bilo na fronti izvedenih več lokalnih operacij, ki so vse uspeli. Grki so zavzeli nove višine. Zajetih je več ujetnikov, strojnic in topov.

ATENE, 16. dec. CBS. Po enem tednu

snega in mraza se je vreme na fronti izboljšalo. Najbolj so grške čete napredovale severno od Podgradca. Angleška letala so bombardirala Valono, kjer so bombe padale na municijska skladišča in avtomobile.

SPLOŠNI POLOŽAJ

ATENE, 16. dec. ZPV. Grška vojna poročila so zadnje dni še bolj kratka in skopa, kakor običajno. To si je treba tolmačiti tako, da poročajo Grki o svojih uspehih šele tedaj, kadar so položaji, ki jih zavzamejo, že utrjeni in nesporno v grških rokah, da ne bi bilo pozneje treba poročati o umikih, ki so jih izsilili italijanski protinapadi. Vendar je bilo mogoče

izvedeti, da so dosegli Grki na severno-vzhodnem frontnem odseku nove uspehe, ki pa terensko še niso znani. Prav tako so napredovali tudi na osrednjem in južnozahodnem bojišču. Na osrednjem sektorju so zavzeli neke visoke vrhove, prav tako pa so dosegli med Tepelenjem in morjem tudi greben gorovja Cika, od koder je že odprt pogled na Vaiono. Zavzetje teh višin je bilo neobhodno potrebno za razvoj nadaljnjih ofenzivnih operacij. Šele sedaj, ko stoje Grki na teh gorskih višinah, je mogoče pričakovati nov premik fronte na sever, odnosno severozahod. V Atenah pričakujejo pred vsem padec Klisure in Tepelenija, ker sta oba kraja že skoraj obkoljena. Tu gre za isto grško strateško taktiko, kakor pri Korici in Argirokastru. Po padcu Tepelenija se bo pričela bitka za Valono in s tem najvažnejšo obmorsko točko v Albaniji.

Nemški in angleški letalski napadi

Letalska bombardiranja na zahodu niso tako srdita, kakor so bila prejšnje čase, vendar so izvršili Nemci nekaj intenzivnejših napadov na Anglijo, Angleži so se zopet pojavili nad Berlinom

NEMSKA POROČILA

BERLIN, 16. dec. DNB. V teku včerajšnjega dne je več kombiniranih letalskih formacij Nemčije napadlo neko mesto na srednjem Angleškem. Spustila so se iznenada izpod oblakov in odvrгла bombe, preden jih je mogla protiletalska obramba pregnati. Letalci so ob vrnitvi izjavili, da so opazili trideset požarov.

BERLIN, 16. dec. CBS. Neko tovarno v Stoke on Trent je napadlo neko nemško letalo ter jo zažgalo v soboto ponoči, slabo vreme pa je preprečilo druge operacije nemških letalcev.

ODBIT NAPAD NA BERLIN

BERLIN, 16. dec. DNB. Ob lepem vremenu so skušala angleška letala napasti Berlin. Močno streljanje iz topov jih je prisililo, da so zavila proti jugu. Le maj-

hno število sovražnih letal je preletelo berlinsko predmestje in odvršlo samo letake.

BERLIN, 16. dec. CNP. Angleški bombniki so nocoj prišli nad Berlin in metali nad neko predmestje letake, ogenj nemške protiletalske obrambe pa jih je odgnal.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 16. dec. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so sovražna letala sinoči napadla industrijsko področje v severni Angliji. Bilo je nekaj škode; ljudskih žrtev ni mnogo. V nekem mestu je izbruhnil požar, ki je bil naglo pogašen. Na London je bil izveden le manjši napad. Angleška letala so v noči od nedelje na ponedeljek letela nad Berlinom.

LONDON, 16. dec. Reuter. Nemška aktivnost nad Veliko Britanijo je bila nocoj velika. Napadeno je bilo po načinu Coventryja neko severno mesto, kjer je bilo vrženo veliko število bomb. Nad Londonom je bilo le malo letal in bomb.

NAPADEN JE BIL SHEFFIELD

LONDON, 16. dec. Reuter. Današnje vojno poročilo pravi, da je bil industrijski center, ki je bil napaden, Sheffield. Dve ali tri nemška letala so bila pri tem uničena; rešenj piloti so internirani.

TEDENSKE IZGUBE NA MORJU

LONDON, 16. dec. CBS. Neki mornariški strokovnjak je izjavil, da izgubi Velika Britanija vsak teden povprečno po 62.000 ton ladij zaradi nemške podmorniške akcije in da ni nobenih izgledov, da bi se izgube zmanjšale.

Odločiti more samo orožje

BERLIN, 16. dec. ZPV. Na vprašanje, kakšno stališče bi zavzela nemška vlada v primeru predloga za sklenitev miru, je odgovoril pooblaščen zastopnik nemškega zunanega ministrstva, da je Nelčija vedno želela mir. Vendar ne more sedaj biti vse tako dolgo govora o miru, dokler ne bo dosežena popolna zmaga. Hitler je pozval nedavno zadnjič Anglijo k sporazumu, ker pa je ta poziv odbila, more vojno odločiti samo še orožje.

ROOSEVELT SE VRACA V WASHINGTON

NEW YORK, 16. dec. DNB. Predsednik Roosevelt, ki je na vrnitvi s potovanja po Karibskem morju prekinil inspekcijo v Warm Springsu v državi Georgiji, je imel daljši telefonski razgovor s Hullom. Nato je odpotoval takoj v Washington.

PRINCESA JULIJANA GOST ROOSEVELTA

WASHINGTON, 16. dec. Stefani. Holandska prestolonaslednica Julijana bo ta teden tri dni gost predsednika Roosevelta.

LJUDSKO ŠTETJE NA SLOVASKEM

BRATISLAVA, 16. dec. DNB. Po vsej Slovaški so začeli včeraj s štetjem prebivalstva. Popisovanje se bo končalo šele 21. t. m. Prve rezultate bodo objavili po Novem letu.

NOVA LETALA ZA FILIPINE

MANILA, Filipini, 16. dec. CNP. Priletelo je s Havajskega otočja sem 12 ameriških bombnikov ter s tem povečalo obrambno moč Filipinskega otočja.

POGAJANJA MED MEHIKO IN USA

MEXICO CITY, 16. dec. CBS. V teku so razgovori med USA in Mehiko o skupnem obrambnem načrtu.

OBRAČUNAVANJE V ČILENSKEM PARLAMENTU

SANTIAGO DE CHILE, 16. dec. CBS. V čilenskem parlamentu je nastalo obračunavanje med socialističnim in komunističnim delom ljudske fronte. Socialistični minister Oskar Schnake je očital komunistom, da so krivi za stanje delavstva v Evropi. Ne ve se še, če bo spor povzročil odstop vlade.

RUDNIŠKA KATASTROFA V ROMUNIJU

BERLIN, 16. dec. CBS. DNB javlja, da so v romunskem premogovniku Lupeni, kjer je nastala eksplozija, našli doslej 51 mrtvih rudarjev.

BUKAREŠTA, 16. dec. DNB. V navzočnosti ministra za javna dela Jasinskega so včeraj pokopali 54 žrtev velike rudniške nesreče v Lupeniju. Žrtev bo še več, ker mnogo rudarjev še niso mogli izkoptati kamenja.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V MEHIKI

MEXICO CITY, 16. dec. CBS. 17 oseb je bilo ubitih in okoli 40 ranjenih pri železniški nesreči blizu Naranka.

LETALSKA NESREČA V USA

NEW YORK, 16. dec. DNB. Zaradi pokvare na motorju se je zrušilo v morje vojaško letalo. Oba pilota sta mrtva.

BORZA. Curih, 16. dec. Devize: Beograd 10, Pariz 8,65, London 16,30, Milan 21,70, Berlin 172,50, Sofija 4,3750, Budimpešta 85.

Mariborska napoved: Malo oblačno, mrzlejšje in stanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura 7,6, danes minimalna 12,2, opoldne 10. Danes je bil najmrzlejši dan doslej.

Preprečen prevrat v Romuniji

BUKAREŠTA, 16. dec. ZPV. Romunija je doživela v noči od 13. na 14. razburljive dogodke, ki si jih javnost sprva ni znala pojasniti. Bili so izdani in izvedeni veliki varnostni ukrepi, tako s strani policije kakor tudi vojske, ki je bila v strogi pripravljenosti. Po Bukarešti in drugih, posebno industrijskih mestih, so patrolirali oddelki policije in vojske. Izvršene so bile mnogoštevilne hišne preiskave in aretiranih je bilo veliko število oseb. Tudi vlada je bila stalno zbrana na seji pod vodstvom generala Antonescu.

Šele naknadno se je potem izvedelo, da je vlada odkrila komunistično zaroto, ki je pripravila za 13. december vstajo v vsej Romuniji. Komunisti so hoteli izkoristiti sedanje zmede v Romuniji za komunistični prevrat, toda vlada je s posebnimi ukrepi to preprečila. Položaj je bil tak, da bi bila lahko izbruhnila krvava državljanska vojna, katero bi bili nedvomno izkoristili tudi sosedje Romunije v svoje namene. Kakor zatrjujejo, je ta nevarnost sedaj popolnoma odstranjena.

Po govoru bolgarskega kralja

SOFIJA, 16. dec. DNB. V govoru bolgarskega kralja, naslovljenem na odposlanstvo sobranja, se poudarja predvsem da bo ostala zunanja politika države tudi nadalje neizpremenjena ter poudarek o potrebi rešitve važnih socialnih reform v državi. Poslanci, ki so bili pri kralju, na-

glašajo njegovo veliko državniško razumevanje. Vladar jih je poslušal z velikim zanimanjem za stvar. Ves tisk soglaša z izjavo kralja Borisa, da je treba dati Bolgariji predvsem mir in slovo vsemu narodu, da dvigne tako svojo moralno in ustvarjajočo silo.

Veliko madžarsko zborovanje

BUDIMPEŠTA, 16. decembra. MTI. Madžarska patriotska združenja so imela včeraj zborovanje, ki mu je prisostvovalo nad 100.000 oseb. Manifestirali so ob 21. obletnici dneva, ko je Horthy v Segedinu udušil komunistično diktaturo. Navzočne so bile delegacije iz vseh pokrajin države. Predsednik vlade grof Teleki je dejal, da se segedinsko gibanje lahko vzpo-

redi z revolucionarnimi akcijami Italije in Nemčije po vojni. Razna društva in organizacije so po govoru defilirale mimo Horthyja, ki je v svojem nagovoru poudaril, da je mogla Madžarska v zgodovinskih dneh izpolniti svoje naloge le zato, ker so bili vsi Madžari prežeti z rodoljubjem in so s fanatično vero izvrševali svojo dolžnost.

NEMSKO-BELGIJSKO SODELOVANJE

BRUSELJ, 16. dec. DNB. V okviru nemško-belgijskega sodelovanja bo predaval na bruseljski univerzi nemški učenjak dr. Fritz Roy o problemu kodifikacije.

HAAG, 16. dec. DNB. Nemški učitelji so imeli v nemški šoli v Haagu skupno manifestacijo s holandskimi nacističnimi učitelji. Komisar za okupirano Holandijo, Seyß-Inquart, je dejal, da mora ta sestanek utreti nova pota k zblizanju obeh narodov.

GOVOR TURŠKEGA PROSVETNEGA MINISTRA

CARIGRAD, 16. dec. DNB. Prosvetni minister je imel po radiu nagovor, v katerem ju poudaril, da morajo tako zdaj, v tednu varčevanja, kakor tudi izven nje, vsi žrtvovati interese posameznikov za skupnost države. Obsodil je vsako sebično kopičenje blaga in denarja v škodo celote. Turčija mora prav tako računati s sedanjimi prilikami, kakor druge države.

Pospešeno oboroževanje USA

WASHINGTON, 16. dec. Ass. Press. Vojno ministrstvo bo pozvalo pod zastavo še 20.000 rezervnih častnikov, ki bodo prišli na vrsto do junija 1941. Do konca junija l. 1941. bodo imele USA pod orožjem 30.000 rezervnih častnikov.

NEW YORK, 16. decembra. Tass. »New York Times« poroča, da je pričakovati po vrnitvi Roosevelta v Washington pospešeno oboroževanje USA za vojno ter povečanje pomoči Veliki Britaniji.

OPELO ZA LOTHIANOM

WASHINGTON, 16. decembra. Reuter. V tukajšnji katedrali je bilo svečano opelo za pok. veleposlanikom Lothianom. Navzočni so bili zastopniki angleškega kralja, Roosevelta, člani diplomatskega zbora in drugi odličniki. Molitvi za Veliko Britanijo in njeno carstvo je prisostvovala tudi Rooseveltova soproga.

STANJE VOJVODINJE WINDSORKE

MIAMI, 16. dec. CBS. Windsorska vojvodinja je bila prenešena iz sanatorija v hotel, pri tej priliki pa je izgubila precej krvi, vendar ni stanje nevarno.

MIAMI, 16. dec. Reuter. Vojvoda in vojvodinja Windsorska se bosta vrnila jutri na Bahamske otoke.

WELLINGTON V MONTEVIDEU

MONTEVIDEO, 16. dec. Reuter. Angleška gospodarska delegacija z lordom Wellingtonom na čelu je dospela v Montevideo. Predsednik vlade je sprejel vodjo delegacije. Lord Wellington je izjavil, da so se pogajanja z argentinsko vlado uspešno zaključila. Upa, da bo tudi z Urugvajem dosežen uspešen sporazum.

KANADSKI MINISTER REŠEN

NEW YORK, 16. dec. DNB. Lord Beaverbrooke je sporočil kanadski vladi, da je kanadski minister za municijo, ki je bil na torpediranem parniku »Western Prince«, rešil.

Dr. Korošec o pomenu in udarnosti tiska

Pogrebne svečanosti v Beogradu — Prevoz krste v Ljubljano, kjer bo 'utri pogreb

Ob razstavi slovenskega novinarstva v Ljubljani je dr. Anton Korošec napisal naslednje tehtne besede o pomenu tiska:

Nepojmljivo se je pognalo v zadnjih sto, stopetdesetih letih človeštvo navzgor. Napravilo je pot, kakor je ni prej v tisočletjih. To, kar so bile nekdanje pravljice in bajke izražene podzavestne sanje človeštva, vse to se je izoblikovalo v resničnost. Razmaknile so se gore, izginile so razdalje; kakor orel se je pognal v nebeške višine človek; v morske globine in v osrčje zemlje je prodrl, z brzino svetlobe je zvezal uho zaheda z ušesom vzhoda. S tem vred pa se je spremenil tudi ves način dotedanjega življenja. V meso in kri človeka so se zajedli: tempo, rekord, ustvarjanje, pridobivanje, profit.

Glasnik tega novega časa pa je časopis, neumorni zalezovalec vseh dogodkov javnega življenja, neizogibni spremljevalec človeka in človeštva, njegov informator, svetovalec in posredovalec kulture.

Kultura, nekdanji privilegij maloštevilnega stanu, je postala splošna, popularizirana, last celote in z njo vred je postala masa, množica faktor javnega življenja, kakor nikdar prej. Še pred enim stoletjem množica v javnem življenju ni ničesar pomenila in vse vzmeti političnih dogodkov so bile v rokah privilegirane razrede. Dandanes pa je glas ljudstva v premoči in v globini ljudske duše se poraja usoda narodov. Masa je postala vladar, pa naj gre za katerokoli obliko vladavine, in kakor se sliši sicer absurdno: v diktaturah še bolj kakor v demokracijah.

In v tem je usodna povezanost človeštva s časopisom. Ta mu ni samo informator in njegov neizogibni spremljevalec, ne prinaša mu golih dogodkov, ampak mu jih tudi komentira, daje mu pogled na vse življeje in vse stvari, oblikuje mu mišljenje, ustvarja mu prepričanje, uklepa ga v duševne toke. In čim hitrejši je tempo življenja, in čim bolj zahteva življenjska borba vse moči po sameznika, tem manj ima ta možnost, da bi se poglobil sam v vsa mnogoterja vprašanja. Nima ne časa ne možnosti. Ne more več sam k viru znanosti, ampak jo prevzema v predelani, pripravljani obliki. Gesla, te duševne kocke za juho — kakor pravi Sombart — so danes hrana za večino ljudi, ki streme po izobrazbi.

In v tem se nam odkriva, kakšna sila je časopis, kako usodna za pot človeštva! Časopis razburkava, razplamteva, razbesnuje maso, igra na vseh njenih instinktih, jo vodi in vzgaja k dobremu ali slabemu, k brezmejni požrtvovalnosti za vzvišene ideale, pa tudi k nizkotnemu: zločinskemu početu. Kajti masa je čisto kakor otrok.

Kdor vodi časopis, kdor si tvorec in sodelavec, vedi, da si soodgovoren za usodo človeštva.

In kdor ga vsak dan uživaš, vsak dan zajemlješ iz njegovih predelov in ga s svojim denarjem vzdržuješ. ali si ohranil razsodnost, da nisi postal njegov suženj, da niso tvoja čustva žoga, s katerimi se da niso igrati, ampak da ga s svojo kriti-

Kralji Boris za mir in edinstvo Bolgarije

Kralj Boris je sprejel delegacijo narodnega sobranja, ki mu je izročila odgovor na prestolno besedo. Kralj je pozdravil delegate med drugim z naslednjimi besedami: »Iz srca se vam zahvaljujem za besede, izrečene v imenu narodnega predstavništva. V teh izrednih in usodepolnih časih, ki jih svet preživlja in katerih odmev se čuje tudi pri nas, z resničnim zadovoljstvom ugotavljam enodušnost narodnega predstavništva za ustvarjalno delo. Z vašo pomočjo bo vladar nadaljevala dosedanjo politiko, katere cilj je, zagotoviti zunanji mir in notranje zadovoljstvo države v duhu socialne pravičnosti. V dneh naporov, ko se gradi nov red v svetu, je naša dolžnost, da ohranimo edinstvo Bolgarije. Nikoli ni bila združena bolgarskih sil tako potrebna kot danes. Zedinjenim pod zastavo Bolgarije naj vse naše misli in dela bodo samo za njo!«

čnostjo obvladaš in zahtevaš, da mora biti v prvi vrsti čistih rok in pošten, kdor te vodi?

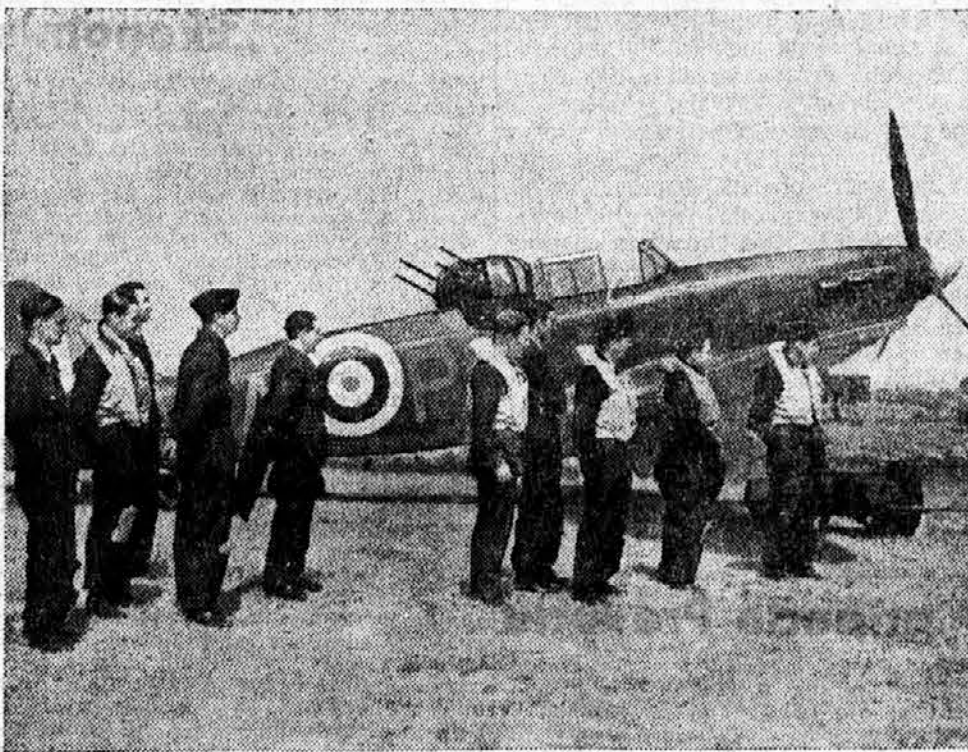
Časopis je kri današnjega socialnega organizma. Po vseh celicah se pretaka in prenaša hrana. In če je kri zastrupljena ...

Spomenu dr. Korošca se je kmalu po smrti poklonil na stanovanju knez namestnik Pavle. Senatorju Smodeju je dejal: »Njegova izguba je velika izguba. Z njim nisem izgubil samo velikega državnika, temveč tudi dobrega prijatelja.« S stanovanja so prenesli truplo dr. Korošca v veliko sejno dvorano senata. Tu so se poklonili njegovemu spomenu skoro vsi člani diplomatskega zbora, med njimi angleški poslanik Campbell ter sovjetski poslanik Plotnikov. Včeraj je bil v prestolnici veličasten pogreb, ki so se ga udeležili najodličnejši predstavniki civilnega in vojaškega življenja v Beogradu. Kneza namestnika Pavla je zastopal brigadni general Barjaktarović. Med ministri je bil tudi dr. Srgjan Budisavljevič, bolnega predsednika vlade Cvetkovića je zastopal beograjski župan Tomić. Med cvetjem sta bila posebno lepa venca kralja Petra in kneza namestnika Pavla. V imenu vlade se je poslovil od pokojnega gradbeni minister Vulović, na postaji pa

pomočnik prosvetnega ministrstva, B. Bogdanović.

Krsto s posmrtnimi ostanki dr. Korošca so nato prepeljali v Ljubljano, kjer je danes postavljena v stekleni avorani banske palače na mrtvaški oder. Drevo ob 20. bo truplo blagoslovil beograjski nadškof dr. Ujčič ob asistenci ljubljanskega in mariborskega škofa. Z balkona palače bo govoril v slovo ban dr. Natlačen. Krsto bodo nato prenesli pred univerzo, kjer se bosta poslovila od rajnega zastopnik profsorskega zbora in akademikov. Nato bo krenil sprevoz s krsto v stolnico sv. Nikolaja, od koder se bo razvil v torko po 9. uri sprevoz k Sv. Križu.

Po vsej Sloveniji so bile že po prvi vesti o smrti dr. Korošca razvite žalne zastave. Ljubljanski, mariborski in celjski občinski svet so imeli žalne seje za svojim pok. častnim meščanom, prav tako tudi druge organizacije in zavodi, kjer je pokojni deloval ali bil duševni in politični vodja. V Ljubljani se zbirajo k zadnji poti dr. Korošca odličniki iz vse države. Prispele bo tudi voditelj Hrvatov, dr. Mažek, ki bo imel v imenu vlade poslovljeni govor. Za zastopnika prosvetnega ministra je po smrti dr. Korošca imenovan dr. Miha Krek. (Posebna navodila k pogrebu glej med »Novicami«.)

Člani angleške eskadrilje lovcev znamke »Defiant«, ki so v enem dnevu sestrelili 37 sovražnih letal. En sam pilot je zrušil osem sovražnih letal na tla

Kultura

Kästner: Pikica in Tonček

Ko je Smaskovo »Gledališče mladega rodu« pričelo z mladinskimi igrami, točneje — pričelo z predelanim »Martinom Krpanom« in — žal — z njim tudi utihnilo, je bilo Narodno gledališče tisti faktor, od katerega smo pričakovali, da bo nadaljevalo pot. Toda do sedaj je bila samo ena igra na našem odru; za to pa je bila ta precej srečno izbrana in deloma tako pripravljena.

Pojem »otročka predstava«, kakor si ga zamišlja uprava gledališča, je precej širok. Ali gleda igro dojenček ali pa osi-vela gospa, ji je pač vseeno, glavno je, da je gledališče polno.

Človeku je treba nuditi hrano času primerno. Za predšolsko in osnovnošolsko dobo so primerne pravljicne igre (n. pr. Sneguljica), toda ko neha zanimanje za pravljicno snov, je vsiljevanje pravljicnega sveta otroku v kvar. Tedaj se prične zanimanje za realno življenje; za to obdobje je »Pikica in Tonček« primerna. Igra ima namen privedi otroka preko pravljicnih predstav do zmožnosti obiskovanja in kritičnega presojanja predstav za odrasle. Zato so take igre nujne za razvoj enajst do trinajstletnega dečka ali dekleta. Ako pa vidi to igro petleten otrok, bo razočaran in je ne bo razumel.

»Pikica in Tonček« je delo, ki hoče, vsaj skuša, otroka privedi iz pravljicnega sveta v realni svet, delo za otroke, ki jih pravljica ne zanima več, a za resno

dramatiko še ni dozorela.

Delo je ugajalo: prizori iz brivnice, ulice in šole so želi največje odobravanje, zakaj to življenje jim je blizu. Tudi zgodba o »vražjem Marku« je ugajala: vlom in dogodek s stražnikom je ugajal, ker spominja na pustolovske povesti, ki jih mladina rada čita. Tončkova ljubezen do matere in na njen pozabljeni rojstni dan sta bila neprisljani in prepričevalni, kakor tudi prijateljstvo med Tončkom in Pikico. Vzgojne tendence seveda tudi ni malo; lepo je vpletena misel o razdelitvi sveta med bogate in reveže.

Ga. Savinova je igrala Tončka zelo dobro, četudi ji lahko očitamo precej ženskosti v potezah in govorjenju. Naratova pa Pikico, ki je bila v igralškem pogledu vredna Tončka. Da omenimo Pikičino družino: g. Košuta kot njen oče; ravnatelj Koren, dalje gđ. Rasbergerjeva kot njena mati, g. Gorinškova kot vzgojiteljica Filomena z zaročencem »vražjim Markom« (g. Crnobori) in kuharica. Minka Debelinka (gđ. Starčeva). Topla oseba v igri je bila ga. Zakrajškova v vlogi Tončkove matere, ena najboljših kreacij v igri pa je bil Blažev v Brbljač, ki se je vkljub majhnosti vloge izredno izkazal. Načelo — da se dobro plačuje in hudo kaznuje — je prišlo do jasnega izraza pri obsodbi vzgojiteljice Filomene in pri ponesrečenem vlamu »vražjega Marka«, ki pa je že prešel v karikaturu.

Pétain je odstavil Laval

Kakor poroča Havas, je maršal Pétain odstavil dosedanega podpredsed. vlade in namestnika maršala v predsedstvu

republike, Pierrea Laval. Na mesto zunanega ministra je imenoval Pierrea Etienna Flandina, o čemer je obvestil tudi Hitlerja. Govori se, da je Flandin persona grata v Berlinu.

„Italiji ne bo zmaga padla iz neba“

Direktor »Telegrafa«, Giovanni Ansaldo je govoril v italijanskem radiu in med drugim v energičnem tonu naglasil, da naj bodo potolažene vse žene in matere, ki so poslane v vojske in sinove v vojno, a so v skrbeh zanje, ker ne vedo za njih usodo. Ves italijanski narod mora biti s temi ženami, katerih stanje je zelo težko. Malo prej mi je potožila neka žena, katere sin je v bojih pri Marmarici, kjer se pravkar bije velika bitka. Potolažil sem jo, da bo sam veliki Bog pomagal njenemu sinu v veliki bitki dveh imperijev.

Ansaldo je nato ostro napadel mnoge Italijane, ki žive prekomodno. »Prvih pet mesecev ni nihče dejansko občutil vojne. Zmerom je bilo čitati samo povoljna poročila o podvigih. Ljudje so se uspavali v nadi, da bo zmaga lahka. Posebno višji sloji so se značilno ponašali. Mnogo, premnogo pa je bilo Italijanov, ki sploh niso pojmovali, kaj je prav za prav vojna. Zdaj so se prilike obrnile. Kar se dogaja v Albaniji in Afriki, mora prestreči ves italijanski narod. Reagirati mora drugače na vojno. Zmaga ne bo padla z neba. Italija je stopila v vojno z enim največjih imperijev sveta, z Veliko Britanijo, ki je vse svoje sile usmerila v Afriko, da zruši baš Italijo. Boji v Albaniji in Afriki so dokaz zato. Italijani morajo prenehati z dosedanjim mišljenjem, da jih ne bo sram pred ženami in materami, ki imajo svoje može in sinove v bojih.«

Ne toliko »vražji Marko«, ki je bil mestoma celo nasilen in grob, ampak kuharica »Minka Debelinka«, ki se je vse preveč izgubljala v zunanjih efektih in kri-ljenju rok. Pa tudi početja učitelja, ki ga je igral g. Nakrst, so bila preveč smešna za mladino, ki je pričakovala v realistični igri strogo realnost od začetka do konca. Kriatica »za otroke je vse dobro«, ne opravičuje nedokazanega spreobrnjenja. Pikičane matere in takšne potrate soli v zadnjem dejanju, ko pa je vsak otrok dojel, da je Tonček bil navajen varčevanja že zdoma. Četudi je konec igre precej neverjeten, ali vsaj nezadostno dokazan in podprt, mladina tega ni občutila, ker je vajena, da se vse kakor v filmu dobro in srečno konča. Če je ta očitek morda neutemeljen, je konec igre potreben poštene korekture: konec je preotročji za igro, ki hoče biti realna slika življenja.

Da je Kästner globoko poznal otroško dušo, je dokazal predvsem s Kazalcem, torej osebo, ki naj posreduje med občinstvom in igralci, oziroma igra na odru, tolmači delo in otrokom dopušča aktivno poseganje v dramo. V tem je velika vrlina Kästnerjevega dela. Zato je gospodu Kazalcu prav za prav odmerjena najvažnejša vloga v igri; mora biti zelo prožen v mislih in — poudarjam — biti globok poznavalec otroške duše. Vsega tega pa ne moremo »očitati« g. Gorinšku, ki je prevzel vlogo gospoda Kazalca.

V ostalem želimo več takih iger, ki naj bodo mladini v razvedrilo in pravilno vzgajanje. Z. Z.

Gospodarske vesti

Bančni krediti zasebnemu gospodarstvu

Od septembra 1939, t. j. od izbruha vojne, so se bančni krediti zasebnemu gospodarstvu začeli hitro zmanjševati.

	v milijonih dinarjev			
	p. NB	p. DHB	p. z. b.	skup.
sept. 1939	2.494	1.812	1.277	5.583
oktobra ..	2.572	1.807	1.279	5.658
novem. ..	2.560	1.802	1.273	5.635
decem. ..	2.223	1.799	1.237	5.259
jan. 1940	1.955	1.790	1.195	4.940
febr. ..	1.889	1.778	1.137	4.804
marc ..	1.815	1.763	1.102	4.680
april ..	1.803	1.754	1.099	4.656
maj ..	1.984	1.740	1.125	4.849
junij ..	1.901	1.736	1.093	4.730
julij ..	1.855	1.723	1.063	4.641
avgust ..	1.650	1.716	1.009	4.376
sept. ..	1.632	1.717	1.032	4.381

Iz teh podatkov o meničnih, lombardnih in hipotekarnih posojilih ob zaključku vsakega meseca, je razvidno, da tako državne in poldržavne banke, kakor tudi zasebne banke kredite od mesca do mesca vedno bolj zmanjšujejo in to dolgoročne kredite. Od lanskega septembra do

letošnjega so se krediti bank zasebnemu gospodarstvu, izvzemši kratkoročne, zmanjšali za milijardo in dvesto milijonov. To je ogromno zmanjšanje. Poleg tega pa moramo še konstatirati, da je to le nominalno zmanjšanje. V resnici je zmanjšanje mnogo večje. Pet in pol milijard dinarjev kredita lanskega septembra je, računano po današnji vrednosti dinarja, pomenilo vrednost od najmanj osem in pol milijard dinarjev. Stvarni padec je torej najmanj 50%, a kaj to po-

Stanje Narodne banke

Po najnovjšem izkazu Narodne banke se je zlata podlaga dvignila za 26,4 milijonov stabilizacijskih din na 2620,5 milijonov, dočim je znašala lansko leto ob istem času 1988 milijonov. Glede na stvarno vrednost zlate podlage je znašalo zlato kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 25,27%. Devize izven podlage so narasle za 23,8 na 635 milijonov, menična in lombardna posojila za

35,1 milijonov na 1862,5 milijonov, eskont bonov za narodno obrambo za 30 na 6328 milijonov din. vse v prvi četrtini decembra. Obtok bankovcev je znašal 13,453 milijonov din ter se je povečal za novih 90 milijonov din. Lansko leto pa je znašal obtok le 9,286. Obveznosti na pokaz so znašale 3134 milijonov din, lani pa so znašale 1823 milijonov din.

menj za gospodarstvo, nam ni potrebno posebej razlagati. Z današnjimi bančnimi krediti si gospodarstvo ne more nabaviti niti polovico nabav, ki si jih je lahko nabavilo s krediti pred enim letom. To pa pomeni veliko zaostritev krize. Poleg tega moramo še omeniti, da se je v tem času povišala obrestna mera privatnih bank pri kreditiranju gospodarstva od 8,51% v avg. 1939. na 8,77% v juniju 1940.

g Za dodelitev petroleja v industrijske svrhe naj industrijska in podobna podjetja prijavi v bližnjih dneh občinam, koliko petroleja potrebujejo na mesec.

Iz gospojarskega tiska

„Ekonomist“, šte. 10

10. šte. „Ekonomista“, hrvatskega mesečnika za gospodarstvo in socialna vprašanja prinaša obsežen material na 48. straneh. O vprašanju reorganizacije Državne hipotekarne banke razpravlja dr. Stjepan Kavčič. Med drugimi navaja, da od celokupnih dolgoročnih posojil odpade na banovino Hrvatsko le 10 odst. ter omenja tudi druga zastopavanja hrvatskih interesov pri DHB. Trdi, da med najvišjimi funkcionarji ni nobenega Hrvata ter da je med nameščenci DHB le 66 odst. Hrvatov. Temelj reorganizacije bi naj bila samostojna direkcija v Zagrebu, ki bi prejela tudi vsa sredstva, ki pripadajo po določenem ključu banovini Hrvatski, pa tudi vse kredite razdeljene na področju banovine ter del centralnih fondov, lastnih fondov, vrednostnih papirjev in ostalih sredstev, s katerimi razpolaga DHB. Poleg zagrebske direkcije bi obstojala tudi beograjska (torej dualizem tudi v DHB?). Glavni direkciji bi na svojih področjih iz razpoložljivih sredstev samostojno delili kredite ter vršili tudi vse posle, ki niso izrecno pridržani Osrednji upravi, katere člani bi bili deloma imenovani z ukazom na predlog finančnega ministra, drugi pa na predlog hrvatskega bana. Predsednika bi volili izmed sebe, potrditi bi ga pa morala fin. minister in hrv. ban. Delo Osrednje uprave bi obsegalo skupno reprezentiranje DHB z ozirom na državo in inozemstvu, izdajanje in plasiranje založnic v inozemstvu in določitev skupnih poslovnih pogojev.

Uredba proti gospodarski špijonaži

Ministrski svet je sprejel in objavil uredbo o preprečevanju nedovoljene gospodarske obveščevalne službe. Pri nas doslej nismo imeli nobenih določil o tem, kaj je treba smatrati kot tajnost v gospodarsko obrambnem smislu. Domačinom in tudi mnogim tujcem so bile znane gospodarske tajnosti ki jih v drugih državah najstrožje prikrivajo. Uredba predpisuje vsem lastnikom podjetij in osebju ter vsem, ki jih poznajo najstrožjo molčečnost o vseh zadevah, ki jih uredba posebej navaja. Po uredbi velja to za: vsa industrijska podjetja in obrtne obrate ter druga gospodarska podjetja in ustanove, ki imajo pomen za državno obrambo ter so kot taka določena in popisana; vsa rudarska in topilniška podjetja; vsa ostala podjetja in ustanove, ki bodo označene kot važne za državno obrambo. Vodstva podjetij bodo za čuvanje teh skrivnosti organizirala tudi posebno industrijsko obveščevalno službo. Podjetja navedena v uredbi kot važna za obrambo, smejo biti

zavarovana samo pri domačih zavarovalnicah. Za državno tajnost se smatra: vse, kr se z zakonskimi določbami označi kot državna tajnost ter kot zaupno; vsa sporočila oblasti podjetjem in obratno, ki se nanašajo na mobilizacijo, preskrbo in obrambo države v smislu zakona o državnih obrambi; količina, tehnična in produkcijska zmogljivost strojev, naprav in strojnih agregatov; kapaciteta produkcije; načrti podjetja, naprav, strojnih agregatov, posameznih strojev in aparatov; vrste in količina glavnih in postranskih surovin, pomožnih sredstev in produkcijski postopek; število zaposlenih oseb in njihova razporeditev pri delu; vrste in količine goriv in olj, potrebnih za pogon in uporabo strojev, aparatov, naprav in transportnih sredstev, obseg zalog proizvodov, polizdelkov, surovin, pomožnih produkcijskih sredstev, goriv in olj, ki jih podjetja imajo na zalogi ali so jih obvezana imeti.

Rekviriranje pšenice pripada Prevodu

Na osnovi določbe 1. odstavka člena 2. uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom z dne 24. avgusta 1940 se preskrba prebivalstva v vseh srezih dravske banovine in na območju mestnih načelstev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj v smislu navedene določbe poveri Banovinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani. Na njegovo zahtevo in račun se v dravski banovini vrši prisilni

odkup pšenice in pšenične moke po določbah navedene uredbe. S tem je ukinjena banova odločba od 31. avgusta, ki je bila objavljena v Službenem listu št. 71 z dne 4. septembra t. l. in je zaupala preskrbo prebivalstva v Sloveniji Gospodarski zvezi r. z. z. o. z. v Ljubljani ter ji dodelila tudi pravico prisilnega odkupa pšenice in pšenične moke.

W. E. Barthell:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

I USODNI DAN

Šele po nekaj urah se je Agnes pomirila; močno ihtenje in drhtenje je ponehalo. Bleda in izčrpana je ležala v naročju svoje matere. Nežen obraz z usločenimi temnimi obrvmi in dolgimi temnimi trepalnicami, obkrožen z bujnimi, prosto visečimi plavimi lasmi, se je skrival z zaprtimi očmi; njena desna roka se je oklepala levice tle Beate Wilgard. Ena sama dama jima je sedela naproti v oddelku. Izpod sivih gladkih las so gledale dobre, pametne oči; trdno zaprta usta so zdaj pa zdaj utripnila v ganjenosti in premagovanju. Ko se je deklet končno pomirilo, je siva gospa pogledala Agnes in zmajala z glavo.

»Le kako je mogoče!« je spregovorila v angleščini. »Dobra usoda je vendar povsod — nikoli ne bi smela biti tako obupana, moja mala miss!«

Beata je pogledala kvišku in se nasmehnila.

»Prišli sva v Indijo šele pred dvema mesecema. In zdaj takoj ločitev od njene očeta — to je Agnes prijelo.«

»Peljete se gotovo v Dardsiling?« je poizvedovala stara gospa sočutno.

»Da.«

»Za začetek najbolje, da se privadite;

podnebje zelo utruji. Dardsiling se mi zdi še boljše ko Simla in Dalhousie, toda mnogi dajejo prednost Simli,« je kramljala Angležinja, »Meni hvala bogu ni bil potreben.«

»Ste že daljši čas v Indiji?« je vprašala Beata vpljudno.

»Že dvajset let! Mož je evangelski misijonar.«

»Misijonar!« Beata se je zasanjano zagledala predse. »To je bil v mladosti vedno moj vzor — potovati v tuje kraje in spreobračati pogane; kakor pred stoletji Frančišek Ksaverij...«

»S spreobračanjem je težavno,« se je nasmehnila misijonarjeva soproga. »Indija je nepripravno področje. Koliko verstev in sek! Toda poguma ne smemo izgubiti —«

Beata je izgubljeno prikimala. Hotela je izpregovoriti, toda spomini so jo premagali. Stara gospa je ni motila.

Beata se je spominjala svoje domovine. Bila je hči katoliške matere in protestantskega očeta, in doraščala je med temi dvema nasprotji. K obema je nagibala, in ljubezen je gradila mostove ter ustvarjala eno samo lepoto vere.

Ko je Beata tako sanjarija, ji je drsel pogled po indijski pokrajini. Vrtila so se pogorja, zelene ravni, mesta, vasi,

goste džungle, reke in jezera.

Pozneje se je Agnes prebudila in tiho sedela v naročju; Angležinja je odprla majhen kovčeg in izločila mrzlo kuretino, bel kruh, banane in druge poslastice. Tedaj je deklet vprašujoče pogledalo matere.

Nasmihajoč se pogledu dvanajstletne, je misijonarka ponudila dobrote. Agnes se ni obotavljala sprejeti. Na prihodnji postaji sta prišla mimo oddelka Ghagira Musimwalli in Mawasa, Beatin hišnik in služabnica, ki sta se vozila v sosednjem vozu, in prinesla svoji gospodarici mrzel lunch. Tedaj je tudi Agnes lahko postregla starki s sladkim vinom in kolači.

Začeli so lahkotno kramljati in Agnes je kmalu pozabila trpko ločitev. Ko sta vstopila tudi dva angleška oficirja in se oba z enako vneto začela udvarjati lepi plavalasji ženi s prav tako lepim plavalasim otrokom, je čas naglo mineval.

Prva je izstopila stara gospa in se prijazno poslovila. Dve uri pozneje se je ustavil vlak v Dardsilingu visoko v Himalajskem pogorju, dvatisoč sto metrov nad morjem, in izstopili sta tudi Beata in Agnes.

Vstopivši v spremstvu tu domačega Ghagira Musimwallija v svojo rahlo zakurjeno hotelsko sobo, vzlikne Agnes:

»Glej no — če dihnem, se vidi! Kako lepo hladno je tu!«

Z bleščočimi očmi je sledila v jedilnici družabnemu življenju, prisluškovala pri- tajeni glasbi in se veselila elegantnih oblek dam ter uniform angleških častni-

kov.

Toda bila je vedno bolj trudna; veke so se ji povešale in odšli sta spat. Beata je še dolgo ležala budna in mislila na svojega moža.

Ko sta se na postaji v Kalkuti tik pred odhodom vlaka Beata in Agnes odtrgali iz njegovega objema, se je moral tudi Pred Wilgard boriti s čustvi. Dolgo je zrl za izginjajočim vlakom.

Šele trd udar po plečih ga je razmajal iz zatopljenosti. Pred njim je stal njegov stric James Wilgard z rokami optimisti ob boke in majal z glavo.

»To zdajle tulita v vlaku!« se je smejal. »Počitniško potovanje za šest ali osem tednov — in vsi ste, kakor da gre za življenje!« In ustni koti Američana so se posmehljivo upognili.

»Kaj se lahko zgodi, ne vemo nikoli,« odvrne Fred Wilgard mirno.

»Ah kaj! Tvoja žena in hčerka sta preveč praznoverni. Šport manjka, trezen način življenja, stvarni smotri — delo — eno besedo. Oglej si naša samostojna dekleta v Ameriki...«

»Ne bi jima jih rad priporočil za zgled,« odvrne Fred Wilgard; molče sta korakala proti izhodu in se odpeljala s hotelskim avtom, ki je zunaj čakal, v pristanišče. V eni tamošnjih veličastnih palač je bilo zborovanje indijskega trusta predilnic jute, zaradi katerega je James Wilgard prišel iz Balasorja v Kalkuto. Nameral je predstaviti voditeljem trusta tudi svojega nečaka.

ALI BO UREDBA O PREPOVEDI USTANAVLJANJA VELEBLAGOVNIC PODALJŠANA?

Koncem leta poteče rok veljave znane uredbe o prepovedi ustanavljanja novih veleblagovnic in če ta uredba ne bo podaljšana ali ne bo sprejeta nova, se bodo po novem letu spet smele ustanovljati nove veleblagovnice. Da bi to preprečile, so izvedle trgovske organizacije že več akcij. O tem vprašanju je sklepai tudi svet beograjske trgovske zbornice in sprejel zahtevo, da se veljavnost uredbe o prepovedi podaljša. Ta zahteva je bila izražena tudi na informativni konferenci zastopnikov vseh trgovskih zbornic, ki je bila pod predsedstvom dr. Andresa v trgovinskem ministrstvu. Po beograjskih informacijah bo trgovinsko ministrstvo podaljšalo veljavnost uredbe, ki bo deležna le nekaj manjših korektur.

g Zavarovanje pomorskih transportov so dolžne skleniti vse jugoslovanske tvrdke (izvozne in uvozne) pri uvozu in izvozu ter tudi vse ostale interese s tem v zvezi (prevoznina in drugi stroški) pri zavarovalnicah, ki imajo dovoljenje za poslovanje v naši državi. V kolikor so transporti predmet transakcij v svobodnih devizah, morajo biti zavarovani v kaki tuj svobodni devizi.

g O razdelitvi olja so konferirali ministrstvu trgovine.

g Novi proračun Zagreba bo po predlogu znašal v prihodnjem letu s proračuni občinskih podjetij 396,807,845 din. Občinski proračun sam znaša 212,404,000 din ter je za 30 odst. večji od lanskega.

Novice

Obmejna konferenca v Prekmurju

Pretekli teden je bil v Velikih Dolencih na madžarsko-jugoslovanski meji v Prekmurju uradni sestanek predstavnikov obmejnih oblastev iz obeh držav. Namen teh četrtletnih sestankov je urediti razna vprašanja malega obmejnega prometa na prekmurškem delu naše državne meje.

Zadnji sestanek je pokazal, da se promet razvija nemoteno in da ni bilo spornih vprašanj. Obmejni organi so vršili svojo dolžnost v duhu prijateljstva in dobrih odnosov med obema državama. Vsi predstavniki so bili po konferenci gostje dolencjskega župnika g. Franca Horvata.

Narodna zbirka CMD - 232.039 din

Včeraj je vodstvo CMD v Ljubljani zaključilo narodno zbirko, ki je dosegla 232.039 din. Ves znesek je določen za letošnje božičnice za siromašne obmejne solarje in siromašne kraje. CMD je primaknila še iz svojih sredstev večjo vsoto, tako da bo v dobrodelne namene letos uporabljena

vsota, ki bo presegala 310.000 din. CMD bo za božič obdarovala 140 šol. Na severno mejo in v Prekmurje so bila darila razposlana iz Maribora, za kočevske šole pa iz Ljubljane. Vse podružnice CMD in prizadete šole naj se točno držijo navodil, ki so jih prejeli.

Zimska pomoč v Murški Soboti

Poročali smo že o sklepu soboškega občinskega odbora, da bi z večjo akcijo pripomogli k olajšanju težke socialne stiske, kateri so izpostavljeni številni družine z mnogimi otroki in bolnimi člani. Prispevki naj bi se nabrali v poseben fond, in sicer zgolj s prostovoljnimi darovi premožnejših občanov. Te dni je sklical tak sestanek premožnejših občanov župan Ferdo Hartner. Župan je v uvodnem govoru govoril o bedi ubožnejših someščanov ter apeliral na navzoče, da se odzovejo akciji za zimsko pomoč s primernimi zneski. Zimska pomoč bo

trajala 6 mesecev in je bodo deležni pred vsem za delo nezmožni starčki in revna mladina, delazmožni pa bi dobili zaposlitev iz fonda za delo v mestu. Prisotni so na sestanku darovali 66 tisoč dinarjev. Ta vsota je seveda še veliko premajhna, da bi lahko pomagala vsaj v najnujnejših primerih. Zato se bo morala akcija še nadaljevati in želeli bi bilo, da bi naletele pri vseh, ki imajo, na čim večji odziv. Na sestanku je bil izbran poseben akcijski odbor sedmih članov, ki bo vodil celo akcijo za zimsko pomoč.

Rok za plombiranje radijskih aparatov

je poštno ravnateljstvo podaljšalo do vključno 20. decembra. Po tem roku bo mogoče plombirati samo še aparate, ki bodo prijavljeni kot naročniški in jih bodo naročniki redno odjavili na poštah. Vse ostale aparate, ki jih bo pošta izsledila, bo zaplenila.

LJUBLJANSKI GOSTILNICARJI V LASKEM

Ljubljanski in okoliški gostilničarji so v sredo obiskali Laško, kjer so si ogledali Gosliničarsko pivovarno. Vse zanimivosti sta izletnikom razkazala tehnični vodja inž. g. Uhlir in predsednik g. Majcen. V Henkerjevem salonu je bila po ogledu pokušnja laškega piva s prijetnim družabnim sestankom.

NUČICEVA PROSLAVA V ZAGREBU

To soboto bo v Zagrebu proslava 40 letnice umetniškega delovanja Hinka Nučiča. V zagrebškem gledališču bo jubilejna Nučičeva predstava, katere se bodo udeležili tudi slavljenci rojaki iz Slovenije. Pokroviteljstvo je prevzel zagrebški župan Starčević.

ARETACIJA ELEGANTNE PORTUGALKE

Zagrebška policija je aretirala v nekem hotelu elegantno Portugalke, 25 letne Margareto Gehlovo. Aretiranka je

Novi naročniki

naj takoj po prejemu prve številke, ki ji prilagamo položnico s pogoji za naročbo, nakažejo ustrezno naročnino! Vsako nakazilo za nas po položnici nam dostavlja Poštna hranilnica v Ljubljani, kar traja po več dni, zlasti ako je vmes kak praznik. Ako prve naročnine ne prejmemo čez nekoliko dni po odpošiljavi prve številke, pošiljanje lista ustavimo. Pismene pritožbe radi tega niso potrebne, marveč samo pravočasno nakazilo. — Najcenejša naročba pa je z istočasnim nakazilom prve naročnine po položnici golič, ki jo dobiš pri vsakem poštnem uradu in jo izpolniš s številko našega čekovnega računa in naslovom: 11-409, »Večernik« — uprava Maribor. Na srednjem delu zgornj pripiši: »Nov« ali »Naročni list«. Zadaš pa morebitne posebne želje rad načina pošiljanja lista, kar nič ne stane.

Uprava »VEČERNIKA«.

Maribor, Kopaljska ulica št. 6.

Celje

e Celje ob smrti dr. Antona Korošca. Ko je prišla v soboto zjutraj v Celje vest o smrti dr. Antona Korošca, so takoj zapopolale z državnih in poslojij mestne občine žalne zastave. Tekom dneva je tudi večina zasebnih hiš izobesila zastave. Mestni svet celjski ima danes ob 17. v mestni sejni dvorani žalno sejo. Jutri ob 8. bodo v vseh celjskih cerkvah šolske maše, po mašah pa bodo komemoracije na Šolah. Oficialna žalna maša pa bo v opatijski cerkvi sv. Daniela v sredo ob 8. Tej maši bodo prisostvovali zastopniki oblasti, korporacij in društev.

e Umrl je v celjski bolnišnici provincial Jugoslovanske ilirske kapucinske provincije 72letni pater Linos Prah. Pokojnik ima za kapucinski red velike zasluge, pozidal je več kapucinskih cerkva v Sloveniji in Hrvaški.

e Zahvala. Uprava dijaške kuhinje drž. deške meščanske šole v Celju se najlepše zahvaljuje g. dr. Alojziju Goričanu za 200 din, katere je poklonil od neke pravne poravnave.

e Likovna razstava prof. Alberta Sirka v sejni dvorani Mestne hranilnice v Celju bo odprta do 27. dec. Odprl jo je včeraj umetnostni zgodovinar g. prof. dr. Fr. Šijanec. Slikar je razstavil 50 del, skoro vse v olju; so pomorske slike iz zadnje dobe. Razstava je prirejena pod naslovom »Naš Jadran«. Kakor vselej, tako bo tudi tokrat razstava vzbudila največje zanimanje v našem mestu in okolici ter bo gotovo dosegla uspeh.

e Prva božična drevesca so včeraj pripeljali na trg pred Narodnim domom, ki se je spremenil v lep smrekov gaj. Cena drevescem je od 2 din navzgor.

e Stroj je raztrgal roko 19letnemu sodarskemu pomočniku Ludviku Košaku iz Migajnic pri Grižah.

Prodajalce

»Večernika«

prosimo, da nam javijo pravočasno, koliko izvodov »Večernika« bodo rabili za Božič in za Novo leto.

»Večernik« bo imel za Božič in za Novo leto 32 strani.

Cena 1 dinar

Uprava »Večernika«

e Namesto vene na grob pok. g. Alojza Smida iz Jurkloštra je daroval g. Jerab Rado, javni notar iz Slov. Konjice din 200 — za pomoč revnim šolskim otrokom v Jurkloštru. Prosimo posnemovalcev.

n Tovarna olja v Daruvaru, last Antona Kuzle, je do tal pogorela. Škode je okoli pol milijona din.

n Kosilo v škallci za vžgalice nosijo v času posta otroci iz mariborskega okraja v šolo Navadno imajo v škallci stolčno papriko in sol. To mešanico jedo s kruhom. V tem okraju se ljudje postijo 200 dni na leto.

n Za bolniški paviljon, elektrifikacijo in kanalizacijo Karlovca bodo uporabili 6 milijonov din.

n Triletni deček — zgodovinar. V Berani je triletni fantek, ki ima izredno dober spomin. Ze sedaj ve mnogo važnih letnic iz naše narodne zgodovine. Na pamet zna več pesmi, ki jih poje ob spremljevanju gosli.

n 15 litrov žganja je izpil neki podkovski delavec v Kraljevu ter umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom.

Pretresljiva smrt mladega dijaka

Včeraj popoldne se je v Poljčanah razširila vest, da so našli 18 letnega dijaka 4. razr. meščanske šole. Stanka Tutunerja, mrtvega. O njegovih nepričakovani smrti pripovedujejo, da se je zgodila nesreča, ko je pripravljal dinamitne patrone za razstrelivo, kar ga je dovedlo v prezgodnjo smrt. Prikupni mladenič je bil usodnega dne še v šoli. V meščansko šolo v Slov. Bistrico se vozi z vlakom. Ko se je okrog 14. pripeljal z dijaškim vlakom domov v Poljčane, se je še po prihodu vlaka nekaj časa razgovarjal s tovariši, nakar je izročil enemu aktovko s šolskimi potrebščinami. češ, naj jo ta odnese domov, on pa da ima še opravke in pride kasneje za njim. Kmalu za tem

je odšel tudi pokojni Tutner po pešpoti, ki vodi iz Pekla v Poljčane. Čez nekaj časa je bilo slišati v bližini strašen pok in ko so bližnji pasanti prihitali v bližino, so našli na tleh mrtvo mladeničevo truplo, ki mu je močno razstrelivo pretrgalo nit življenja za vselej. Komisija, ki je prispela na kraj nesreče, je ugotovila, da je grozno in takojšnjo smrt povzročila dinamitna patrona. Eno so še našli v njegovem žepu. Pokojni je že pred dnevi dejal, da si mora preskrbeti dinamitnih patron. češ, da bosta z očetom razstreljevala drevesne štore, zato ni izključeno, da se je pripetila nesreča pri manevriranju. Po ogledu so pokojnikovo truplo prenesli v mrtvašnico.

Navodila za pogreb dr. Korošca

Udeležencem pogreba pokojnega prosvetnega ministra dr. Antona Korošca je v območju ljubljanske železniške direkcije dovoljena četrtinska vozšina. Udeleženci kupijo na vstopni postaji polovično vozovnico, ki velja potem za brezplačni povratek. Pri nakupu vozovnice niso potrebne kakšne posebne legitimacije ali izkaznice. Udeleženci naj samo izjavijo, da potujejo na pogreb v Ljubljano in naj zahtevajo, da se jim polovična vozovnica žigosa z datumskim žigom. Popust velja za vožnjo v Ljubljano v dneh 16. in 17. decembra, za povratek pa v dneh 17. in 18. decembra. Popust je dovoljen v vseh razredih in vlakih, razen ekspresnih. Povratek po isti progi, kakor dopotovanje. Prekinitev vožnje ni dovoljena.

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani poroča, da se udeležijo pogrebnih svečanosti tudi slovenski gasilci. Zbirališče gasilcev je v torek, 17. t. m., ob pol 10. v Ljubljani na Krekovem trgu pred Mestnim domom. Udeležba samo v svečanem kroju z gasilskimi zastavami. Gasilske župe in čete naj v svojem delokrogu opravijo organizacijo pogrebne udeležbe.

Hubadova župa J. P. S., Pevska zveza in Slovensko glasbeno društvo v Ljubljani pozivajo vse pevske zборе, naj se korporativno udeležijo pogreba dr. Korošca.

Tudi slovenski akademiki se bodo udeležili pogrebnih svečanosti, enako tudi slovensko dijaštvo, kateremu naslavlja zadevni poziv vodstvo Slov. dijaške zveze.

Trgovine in lokali bodo med pogrebnimi svečanostmi zaprti, prav tako se tudi živilski trg konča že ob 9.

Banska uprava sporoča, da zaradi pogreba pok. dr. Korošca v torek, 17. t. m., državni uradi obč. uprave in vsi samoupravni uradi ne uradujejo.

Na dan pogreba bodo povsod ob 8. maše zadušnice za šolsko mladino, ki se jih udeležijo vsi učenci in učitelji vseh šol. Po službi božji pride vse šole žalne proslave. Pri tej svečanosti naj imajo spominski govor direktorji oz. upravitelji šol. Ta dan odpade šolski pouk. Tako poroča banska uprava v Ljubljani.

Radijska postaja v Ljubljani bo, ob pogrebu prenašala tele slovesnosti; v ponedeljek ob 20. poslovitve izpred banske palače in univerze ter spreved v stolnico. V torek ob 9. slovesni rekviem v stolnici, pogrebni spreved proti Sv. Križu, cerkvene obrede in poslovitve govore na pokopališču.

Ljubljana

ŽALNE SVEČANOSTI V LJUBLJANI

Truplo pokojnega dr. Antona Korošca bo od 8 zjutraj do 7 zvečer dostopno za kropljenje občinstvu, nakar se bodo vrata banske palače zaprla radi priprav za prenos v stolnico. Občinstvo, ki ne bo sodelovalo v žalnem sprevedu, lahko zavzame prostor na pločnikih stranskih ulic. Ko bo krsta prenešana v stolnico, bodo mogli v cerkev le svoji, zastopniki oblastev in deputacije. Čim bo opravljena kratka molitev in urejen katafalk, bo stolnica odprta občinstvu.

a Truplo dr. Antona Korošca v Ljubljani. Danes zjutraj ob pol 6. je prispel na glavni kolodvor poseben vlak iz Beograda s krsto dr. Korošca. Na postaji se je zbralo poleg predstavnikov banske uprave, mestnega sveta in zastopnikov krajevnih organizacij JRZ še lepo število občinstva, posebno mladine, ki je pričakala pokojnika z baklami v rokah. Brez posebnih ceremonij je bila krsta takoj prepeljana v stekleno dvorano banske palače, kjer je bila postavljena na mrtvaški oder. Ob 8. zjutraj so že prihajale prve množice, da se poslove poslednjic od pokojnika. Znova in znova prinašajo vence in drugo cvetje. Kot smo izvedeli, pokojnik ne bo pokopan pri Sv. Križu, ampak v Navju.

a Žalna seja mestnega sveta ljubljanskega. Včeraj popoldne je bila v dvorani mestnega poglavarstva žalna seja mestnega sveta za pokojnim častnim občanom ljubljanskim dr. Antonom Korošcem. Dr. Adlešič je v svojem govoru naglasil pokojnikove zasluge za mesto Ljubljano in se spomnil na oporoka, ki jo je dr. Anton Korošec zapustil mestnemu svetu in vsem slovenskim javnim delavcem, ki pravi, da ljubi Ljubljano in da delaj za Ljubljano.

Zanimivosti

Korča - 20 mesecev neodvisna republika

Edna država, ki je imela v bivši svetovni vojni uravnotežen proračun

Malokdo pri nas je vedel za Korico ali Korčo v Albaniji, dokler se ni začela pomikati proti njej grška armada, ki jo je naposled tudi zavzela. Grčija je slavila zavzetje Korice po vsej državi, Korica sama pa je doživela v svoji burni zgodovini dogodek ki ji je prinesel tokrat nove gospodarje.

Mesto je bilo več stoletij pod turško oblastjo, nadalje pod grško, benečansko in italijansko — a bilo je tudi samostojno, in sicer 20 mesecev. Ta Korica, ki ni samo križišče cest in poti, ampak tudi križišče ras ter središče tihotapstva in volunstva, skriva v malih hišah z nizkimi strehami in ozkih ter umazanih ulicah, katere obdajajo ostri grebeni in tesne soteske, na tisoče krvavih pustolovščin, intrig in zarot. Mesto samo leži v plodoviti dolini, kjer raste koruza, žito in rodijo murve; prebivalstvo, ki ga je nad 23.000, se bavi s sviloprejo, usnjarstvom in tkanjem preprog. Kraj je tudi bogat, kar se tiče rudnega bogastva; saj kopljejo premog tako rekoč na površju, ne manjka pa tudi železa in bakra. Pokrajina ima torej vse predpogoje za gospodarsko samostojnost, da ni torej nič čudnega, če si je izvojevala v prevratnih letih še politično samostojnost.

Kako je bilo v Korici decembra 1916. leta?

Albanski komite, ki ga je vodil Sali Butka, je imel svoj sedež v gorah blizu Korice. General Sarrail, poveljnik zavezniške vzhodne armade, se je odločil, da zavzame Korico za vsako ceno. Mesto je napadel eden izmed bataljonov indokitajskega kolonialnega polka. V bitki, ki ni dolgo trajala, so se spopadli majhni vojaki v rumenih slamnatih klobukih, s strašnimi komiti, ki so bili oboroženi z jatagani in revolverji. Korica je padla. Vkljub temu pa so se komiti obdržali v

okoliskem hribovju, vsi grebeni in vse soteske so ostale v njihovih rokah. Drugi del zavezniške vzhodne armade se je začel pogajati s poveljnikoma komitov Sali Butkom in Temistoklesom Germenim. Vendar pa se Butka, odličen borec ter pravi »kralj planin« z modrimi očmi ter strašnimi brki, ni dal pregovoriti. Temistokles Germeni je bil pristopnejši, ali tudi ta je zahteval, da Francija proglasi neodvisnost Korice, ako hoče, da se bo mesto pomirilo. General Sarrail je pristal.

10. decembra je zavihrala narodna albanska zastava na glavnem trgu v Korici. Prebivalstvo pa je izvolilo poslance in vlado, v kateri je bilo 7 muslimanov

in 7 pravoslavcev. Svobodna republika je imela z mestom in okolico 100.000 prebivalcev ter je bila v takratni Evropi edina država, ki je imela uravnotežen proračun: davki in takse so vrgle vsak mesec 46.000 frankov, od katerih je pobrala žandarmerija 35.000 frankov. Albanski izseljenci v Ameriki pa so poslali v svobodno domovino več milijonov frankov za zidavo šol in dvig prosvete. Republikanski žandarji s svojimi lepimi uniformami in rdečecrnimi kučmami so tako odlično skrbeli za red in mir, da se v mladi in svobodni republiki ni zgodil v dobi treh mesecev noben zločin. Po svetovni vojni je postala Korica jedro nove države.

Bolgari se selijo iz Romunije

V zvezi z razdelitvijo Dobruđe med Bolgarijo in Romunijo je bilo rešeno tudi vprašanje narodnih manjšin. Bolgari so se izselili iz Romunije, Romuni pa iz Bolgarije. Na podobi vidimo transport Bolgarov, ko zapuščajo romunsko ozemlje.

Operaci a kot tombolski dobitek

V Bostonu so priredili zdravniki in zobozdravniki veliko tombolo, čije čisti dobiček je bil razdeljen med one zdravnike in zobozdravnike, ki imajo malo pacientov in se nahajajo v težkem gmotnem položaju. Tombola je bila sicer, kot so pač vse tombole, le dobitki so bili kaj originalni, in sicer nakaznice za brezplačno zdravljenje, oz. popravilo zob. Tombola je bila, kot poročajo, zelo dobro obiskana. V glavnem pa so zadeli nakaznice kot dobitke zdravi ljudje, ki se vprašujejo, kaj bi z njimi storili, dočim jih zdravniki tolažijo, naj nakaznice spravijo, ker jim bodo še prav prišle. Več ljudi je zadelo tudi nakaznice za operacije v kakršnem kolij slučaju. Ambe, kva-

terne in činkvine pa so tvorile nakaznice za zdravljenje zob.

MED INTELIGENTNIMI BAHAČI

— Za vruga, ali ti še nisem pravil?

— Kaj neki?

— No, ali ti zares še nisem pravil o onem muzeju, v katerem sta dve okostji rimskega cesarja Nerona, eno okostje je iz dobe, ko je bil mladenič, drugo ko je bil starec?

Pozdravljanje z udarci po bedrih

ČUDOVITI IN SMEŠNI NAČIN POZDRAVLJANJA PRI PRIMITIVNIH PLEMENIH

Evropski način pozdravljanja se nam zdi tako razumljiv, da si drugačnega sploh predstavljati ne moremo. In vendar je na svetu toliko načinov in navad pozdravljanja, da jih je jedva mogoče naštet. Posebno zanimive načine pozdravljanja srečujemo pri primitivnih narodih in plemenih. Pebivalci dela Rodezije v Južni Afriki se pri svidenju z znancem ali prijateljem derejo in kričijo na vse pretege. Pri tem se mečejo na kolena, ploskajo z rokami in se udarjajo po bokih. Nekatera plemena iz Rodezije se pri srečanju udarjajo celo po zadnji plati. Na Andamanskem otočju zapadno od poloka Malake se znanci pri srečanju obemajo, pojejo, krohočejo, smejejo in psokakujejo. In vse to počenja tudi v slučaju, če bi jim gost ali znanec ne bil kdo ve kako dobrodošel. Prebivalci na obali Konga poznajo dva pozdrava, »malega« in »velikega«. Pri »malem« pozdravu samo tleskajo z rokami, dočim se pri »velikem« pozdravu znanca smejita drug drugemu v obraz in se medsebojno udarjata po bedrih. Še zanimiv je pozdrav pri plemenu Todi v Prednji Aziji. Kadar greča mlajši človek starejšega znanca, nade pred njim na tla, če nanese prilika tudi v blato ali prah, prime nogo starejšega ter si jo položi na glavo. Posebno čudovito je pozdravljanje v Tibetu. Tibetanec pri pozdravu namreč pokaže je-

Med možem in ženo

Žena, ki v ljubezni tehta in premišluje, ni popolna žena.

Čestokrat se mož in žena ne razume, ta, ker se ljubi. Še pogosteje pa se mož in žena ljubi, ker se ne razume.

Ni res, da bi se žena prej postarala kot možki. Fiziologija dokazuje obratno.

V zakonu so medeni tedni to, kar je pri gledalški igri prvo dejanje; če propade prvo dejanje, je propadla cela igra.

Mož se zave, da se stara, šele takrat, ko je že do dna prepričan, da ne more bitj več ljubljen. Žena pa se svojega staranja zave takrat, ko spozna, da ne more več ljubiti.

Nobena žena, niti najbistrejša in najbolj izkušena ne more dobro razumeti, v kakšnih okoliščinah in na kakšen način ji je mož postal nezvest.

Anglež in švicarski zdravnik

Švicarski pisatelj in zdravnik dr. Arnold Ott je imel svojo ordinacijo v Neuhausenu. Nekoč je stanoval v hotelu »Švicarski dvor« v Neuhausenu bogat Anglež, ki je bil v Švici na oddihu. Ko je izvedel za duhovitega in originalnega zdravnika, je hotel z njim prebiti nekaj kratkočasnih uric. Poklica' ga je kot bi bil bolan. Dr. Ott ga je preiskal in smehljalje ugotovil, da je povsem zdrav. Anglež se je samo nasmehnil nato mu je ponudil šampanjca in pravih angleških cigar. In že sta bila moža v živahnem razgovoru, ki je trajal nekaj ur. Ko pa se je dr. Ott vrnil domov, je poslal nenavadnemu »pacientu« račun za 50 frankov, Anglež se je samo nasmehnil in poslal zdravniku 100 frankov.

Žrtev za letalski napredek Tibeta

V svetem tibetanskem mestu Lhasi se je primerila tragedija, ki ji v zgodovini letalskega napredka ni para. Neki tibetanski trgovec si je kupil zasebno letalo, na katerem je odletel v Indijo po trgovskih poslih. Ko se je vrnil ter je letalo pristalo blizu Lhase, so ga napadli domorodci in ubili, letalo pa razbili na drobne koščke. Vzrok te tragedije tiči v tem, ker po tibetanski veri ni človeku dovoljeno, da bi se povzpел v višje sfere, kjer prebivajo samo bogovi. Bogovi namreč živijo nad zemljo, v zraku. Letalo pa, ki se je dvignilo v zračne višine, je motilo mir bogov. Iz strahu pred maščevanjem bogov so Tibetanci ubili podjetnega trgovca ter ga žrtvovali bogovom. letalo pa razbili.

Mnogi ljudje laže prenašajo svojo nesrečo kot tujo srečo.

Vojna idila

na morju. Dva mornarja na križarki sta se zamislila ter zreta čez daljno morskno gladino

— Vprašaj togale debeluharja, če ti da dinar, če mu zavežeš trak na čevlji!

— Saj vendar nima razvozljanega traku!

— Seveda ne, toda kje pa mora možakar to videti!

Ivan Šiflar:

Moja vas

Ne bom opisoval lepe in napredne vasi, o kakršnih lahko beremo vsako nedeljo; te so napredovale, so svetle, bogate in prav za prav se tistim vaščanom dobro godi. Moji vasi, mislim, so podobne tudi druge v trpljenju, le pred drugimi so svetle. Ne pravim, da moja vas ni lepa.

Zdaj so hiše sredi polj. Tam na koncu njih se zgubija belina polj v srebrni vrb. Zelo lepe so te vrbe, posebno še, ko piha veter. In za temi vrbami teče Mura. Teče in žene mlino. Včasih poplavi in takrat imamo mesto kruha ribe, vendar te so samo nekaj dni in obilo komarjev, ki se celo poletje redijo z našo trudo krvjo.

O moji vasi se je pred leti zelo malo pisalo, skoraj nič, le zdaj, ko so zgradili čez Muro most, ki naj bi nas trdno povezal z onimi na desnem bregu. Vendar bi moral biti samo enosmerni promet, ker je šest metrov preozko za lojtrski voz in tovorni avtomobil, kajti konji so živi in se bojijo letedečega vraga. Potem izide še včasih kakšna reklama za slatino, katere je pri nas vse polno, da je težko najti čisto vodo brez železnih in ogljikovih spojin.

Kot druge vasi, smo tudi mi napredovali. Res nismo postavili nobenega prosvetnega doma, prav za prav ničesar videli. Ob mirnih dneh, ko ni volitev, ne shodov ali česar koli, kjer bi se zbralo več ljudi, tujec niti ne opazi našega napredka. Ta bo videl res nekaj novih hiš, starih bajt niso podri, ker jih itak še ni dovolj za vse; pa kdo si upa zidati, ko so danes dolgovni volkovi in so še na svetu ruže, s katerimi so zadnja leta zelo blago-

slovljena. Nekatero stare hiše so sveže pobeljene, vendar to bodo samo, dokler je še cesta suha, da drveči avtomobili dvigajo te oblake prahu in mečejo kamenje na vse strani. Naš največji napredek je, da so se ljudje opredelili. Ne morda po lastni prevdarnosti; »saj ni potrebno za vse jasno spoznanje. Glavno je, da jih vsaj nekaj jasneje spoznava, drugi bodo že sledili, če bodo videli osebnosti, ki so na pravem mestu in po pričanju delajo« (Novine Slovenske krajine). In ker je blizu meja, poznajo moji vaščani poleg domačih osebnosti, katerih so se prav za prav že naveličali zaradi neizpolnenih obljub tudi druge. Torej smo le napredovali še manj ga je kot pred leti, ker pač mora vsakdo imeti, kdor si ga hoče zaslužiti v tujini, še nekakšno legitimacijo poleg svoje volje in delovne sposobnosti. In po tem je res, kakor pravijo, kruh bridek. Tudi tako smo napredovali, da že skoraj leto dni kupujemo motorno brizgalno. Ko imamo denar, ni političnega soglasja, ki je važnejše kot potreba brizgalne. Ko so gasilci skupno z odborniki ki tvorijo vaški parlament, podpisali kupno pogodbo, ni bilo po volji odsotnemu predsedniku, ki je iz tretje vasi, ker ti pač niso brez njega kompetentni, čeprav je po zakonu poveljnik opolnomočen namestnik zadržanega predsednika. Tako je zdaj, ko so možnosti kritja stroškov in, ko tega ne bo, bo soglasje in tako ne bo motorne brizgalne.

Taka je moja vas, katero obkrožajo hribovi na obzorju in ko ne dežuje, zlati večernozaria šahovnico okrog vasi.

Maribor

Maribor ob smrti dr. Antona Korošca

Tudi naše mesto se je odelo v črno v znak žalovanja ob smrti ministra in senatnega predsednika dr. Antona Korošca.

Odnosi pokojnega dr. Korošca do naše metropole so bili jako tesni, saj je pri nas prebil mnogo let svojega življenja, pa še tudi pozneje je rad prihajal k nam na od-dih ter se ustavljal v skromni sobici v Di-jaskem semenišču, v kateri je prebival še kot semeniški prefekt, jako je pa tudi ljubil mariborsko okolico z njenimi številni-mi izletnimi točkami.

O obrambi pred zračnimi napadi

Na Ljudski univerzi je predaval o na-padnih iz zraka prof. Stanko Modic. Raz-pravljal je v prvem delu predavanja pre-dvsem o vojnih plinih, o katerih je mne-nja, da so dosegli največji uspeh s tem, da so pripravili poraz v fantaziji naspro-tnika.

Žalna seja mestnega sveta

Predsednik mestne občine dr. Juvan je sklical za danes ob 16. v mestno posve-tovalnico žalno sejo mariborskega mest-nega sveta za blagopokojnim voditeljem slovenskega naroda, predsednikom sena-ta, ministrom prosvete ter častnim obča-tnom mesta Maribora, gospodom dr. An-tonom Koroščem. Udeležba je obvezna. Obleka temna.

PODALJŠAN ROK ZA PRIJAVO DEFEKTHNIH OTROK

Mestno poglavarstvo v Mariboru po-novno vabi vse starše, rednike in skrb-nike, da v podaljšanem roku do 20. t. m. prijavijo osebno socialno-političnemu uradu mestnega polavarstva Rotovski trg 9, vse predšolske, šoloobvezne in pošolske otroke, tako svoje kakor tujc, za katere skrbijo, ki imajo kako večjo telesno hibo ali napako, in one, ki so duševno manj razviti in zaostali, enako zdravi in razviti, pa so izprijeni ali ka-ko drugače nagnjeni k slabemu. To va-bilo je namenjeno le staršem in rednikom oz. skrbnikom, ki stanujejo z otroki v območju mesta Maribora.

AKADEMSKEGA PLESA V MARIBORU LETOS NE BO!

Ze 19 let je bil vsako leto 5. januarja v Sokolski dvorani elitni Akademski ples. Akademski ples, ki naj bi ga tudi letos priredila, pa smatra, da so časi danes prerensni in da niso primerni za tako razkošno prireditve. Toliko v več-nost vsem, ki se zanimajo za Akademsko podporno zadrugo in ki so obiskovali Akademski ples. Akademski podpora zadruga pa upa, da jo bo javnost razume-la, pa tudi podprla, kadar jo bo tega za-prosila.

m Slovesna zadušnica za rajnim mini-strom in predsednikom senata dr. An-tonom Koroščem bo v torek, 17. dec. ob 10. v stolnici. Udeležili se je bodo tudi predstavniki oblasti in društev.

m Poseben vlak v Ljubljano bo peljal jutri ob 4.10 k pogrebim svečanostim, povratek v zgodnjih popoldanskih urah; voznica sem in tja dni 28.—brez vsakih formalnosti. Vozovnice se dobe pri „Put-niku“. Ako bo dovolj prijav, bo organi-ziran še eden vlak.

v Maribor, mestni svet mariborski pa ga je izvolil za častnega občana.

Drevi ob 18. bo imel mestni svet žalno sejo za svojim častnim občanom, žalni govor bo imel ravnatelj dr. Sušnik. Jutri ob 10. bo v mestni stolnici slovesna za-dušnica, katere se bodo udeležili tudi ofi-

Nezaposleni Pobrežani bodo dobili delo

Pobreška občina pričakuje, da bo v kratkem dobila podporo Delavske zbornice, ki jo namerava porabiti za javna dela in istočasno nuditi svojim brezposelnim občanom zasluzek. Predvsem bodo Tezovna ulico, ki vodi od občinskega urada preko Stražuna na Tezno, kjer je promet vedno večji, temu primerno preuredili. Cestišče bo do razširili na 4—5 metrov, tako da bo mogoč promet v obeh smereh istočasno. Stražunski klanec bodo z od-našanjem zemlje znižali, tako da bo na tem mestu vzpon ceste manjši ter

cielni predstavniki Maribora. Številne za-dušnice pa bo imela tudi naša šolska mla-dina, ki se bo po cerkvenem opravitlu zbrala v šolskih prostorih ter pod vod-stvom svojih učiteljev proslavila pokojni-kov spomin in spoznala njegovo delo za slovenski narod in jugoslovansko državo.

Božičnica za otroke revnih poštarjev

Udruženje ptt zvančnikov in slu-žiteljev, pododbor v Mariboru, bo pri-redilo 22. decembra ob 15. v dvorani Narodnega doma javno božičnico, na kateri bo obdarovalo otroke svojih najrevnejših članov. Sredstva za na-kup blaga ne zadoščajo, zlasti ker je bilo za letošnjo loterijo mnogo do-bitkov kupljenih. Prireditelji so se za-ruadi tega obrnili na razne naslove s prošnjami za podporo v blagu, ki ga bodo pobirali te dni.

Božičnica za otroke revnih poštarjev

m Kam popeljete svojega otroka za bo-žič? V Narodno gledališče, kjer bodo otroci sami igrali pravilčno igro »Petrčkove po-slednje sanje«. Vsakemu otroku bo pomenila ta predstava izreden doživljaj.

Z noži sta napadla dva neznanca v soboto večer na Aleksandrovi cesti v Košakih 30 letnega Italca Alojza Mraka iz Košakov ter ga večkrat zabolja v prsi.

Dva 18letna mladeniča sta napadla pred neko gostilno v Radvanju svojega 17letnega tovariša I. H. iz Hoč zaradi neke mladenke, za čije naklonjenost so se vsi trije potegovali.

Veliko poverbo cementa so odkrili pri nekem podjetju v Limbušu. V zvezi s tem so aretirali več oseb.

Zopet tatvina mlečne posode. Delav-čevi ženi Katarini Čojhterjevi iz Razvanja je nekdo izpred hiše v Beograjski ulici ukradel z ročne g. vozička 6litrsko mlečno kanto, vredno 85 din.

4 dni bo božična številka Večernika v rokah bralcev • Oddajte voščila, velike in male oglase čimprej

m Prvi prodajalci božičnih drevese so pripeljali svoje blago na Stolni trg. Do-slej jih je še razmeroma malo, že sedaj pa se vidi, da bodo tudi na tem trgu cene višje kakor prejšnja leta.

* Diplomiral je na tehnični fakulteti g. Fatur Josip za inženirja brodogradnje. Mlademu inženirju, ki odhaja v Berlin v svrhu nadaljevanja svojih študij, iskreno čestitamo.

* Hranilnica dravske banovine v Ma-riboru, Mestna hranilnica in Spodnješta-jerska ljudska posojilnica v Mariboru v torek, 17. t. m., ne uradujejo.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin, „BATA“.

m Nočno lekarniško službo bosta vršili od 14. do vključno 20. decembra lekarna pri Za-morcu, Gosposka 12, tel. 28-12, in lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova 33, telefon 22-13.

Sport

s Katastrofalen poraz je doživel za-grebški Gradjanski v Budimpešti, kjer ga je Ferencvaros premagal s 6:0 (2:0).

s BSK je v prijateljski tekmi premagal v Zagrebu Concordijo z 2:1 (0:0).

s Novosadska Vojvodina je v prijatelj-ski tekmi premagala Jugoslavijo s 4:3 (2:2) v Beogradu.

s Zadnja ligaška tekma v Hrvatski ligi Hajduk—Split v Splitu se je končala z remijem 1:1 (0:1).

s Božična turneja zagrebške Concordije v Nemčiji je odpadla, ker Zagrebčani ni-so dobili potnega dovoljenja.

s Z dosmrtno zabrano igranja je kaznoval kazenski odbor SNZ igralca SK Olimpa Vilje-ma Čatra, ki je na tekmi Olimp—Ljubljana dejansko napadel sodnika.

Širite „Večernik“!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: v malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase le 10.—. Družbe, orkestri, dopisovalna in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Naj-manjši znesek za te oglase le din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davke za enkratno oblogo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le vnoslati v listu skupaj s naročilom ali pa po poštni polovnici na čekovni račun št. 11.409.— Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanka za 3 din.

SLUŽBO IŠČE: Iščem službo SLUŽKINJE. Imam 4letnega otroka. Naslo-ve pustiti v ogl. odd. »Večernik«. 21159-3. STANOVANJE ODDA: DVOSOBNO STANOVANJE s pred sobo in kopalnico, v novi hiši, se odda s 1. januar-jem. Tržaška 46, I. nadstrop-je levo. 21160-5. SOBO ODDA: Sprejemo se GOSPODJE na stanovanje. Splavarski prehod 8. pri Sattlerju. 21163-8. SOBA S ŠTEDILNIKOM se takoj odda. Aleksandrova c. 27. Studenci. 21161-8. SOBA: se odda za 100 din. Makar-jeva ul. 13. pri kadetnici. Studenci. 21158-8. POSEST: GOSTILNA: pri postaji Tezno. Vprašati v gostilni. 21083-11. OBRT - TRGOVINA: TRGOVCI: Dokler je še zaloga, založite se s celimi orehi in medom. dobite v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 6. 2558-13. POHIŠTVO-OPREMA: Skoraj novo, železno ZLOŽLJIVO POSTELJO kompletno, prodam. Vpraša se Meliska c. 38. II. nadstr. 21162-17. ŽENSKI KOTIČEK: NOGAVICE: rokavice, perilo, trikotaja, volna, pletenine. Oset »Mara«. Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18. Kdor hoče imeti za nizko ce-no močne ČEVLJE ki ne tropuščajo vode, naj pošlje svol naslov na ogl. odd. »Večernik« pod »Obu-valo«. 20997-18. DARILA ZA BOŽIČ: damske torbice, denarnice, listnice, aktovke, kovčege. Priporoča Šterbal, Aleksan-drova 42, Trg Svoboda 6. 21164-18. RAZNO: Kupim VOJAŠKO SEDLO za konja in dve konjski opre-mi. Ceni. ponudbe je poslati na naslov Steger Alojz, Ptui-na 21141-28. Spomnite se CMD!

NAJPRIKLADNEJŠA BOŽIČNA DARILA NUDI. DROGERIJA KANC.

S 1. januarjem se odda krasno TRISOBNO STANOVANJE v sredini mesta. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 21157-5.

**Jugoslovensko Novinarsko Udruženje,
sekcija Ljubljana**

sporoča žalostno vest, da je njen dolgoletni član
gospod

Dr. Anton Korošec

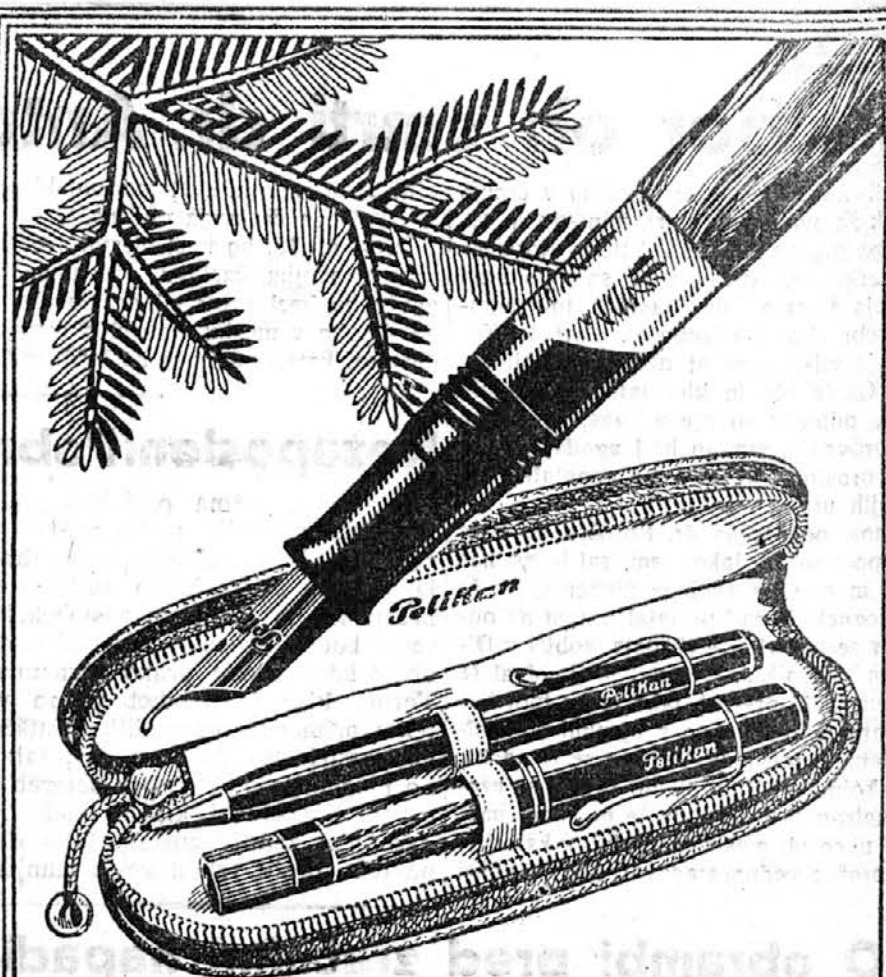
**bivši ministrski predsednik,
minister prosvete itd.**

v soboto v Beogradu mirno v Gospodu zaspal.

Zvestemu članu stanovske organizacije in na-
kionjēnemu podporniku slovenskih novinarjev
ohranimo blag spomin,

V Ljubljani, dne 14. decembra 1940.

ODBOR

Tvoj dar

Pelikan nalivno pero in
avtomatski svinčnik, oboje
skupaj v usnjenem etui-ju.

Mestna občina celjska naznanja, da je preminul njen častni
občan

dr. Anton Korošec

predsednik senata kraljevine Jugoslavije, prosvetni minister itd.

Celje bo ohranilo velikega državnika v trajnem, hvaležnem in
častnem spominu.

Celje, dne 14. decembra 1940.

Mestna občina Celje.